

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра французької філології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

Майя НІКОЛАСВА

« 31 » 08 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Методика викладання іноземної мови і зарубіжної літератури
у вищій школі**

Рівень вищої освіти Другий (магістерський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізації

035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька

035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська

035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька

Освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

Освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька»

Освітньо-професійна програма «Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська»

Освітньо-професійна програма «Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька»

ОНУ

2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика викладання іноземної мови і зарубіжної літератури у вищій школі». – Одеса: ОНУ, 2023. – 21 с.

Розробники:

Князян М.О., д. пед. н., професор, професор кафедри французької філології
Романець В.М., к. пед. н., доцент, доцент кафедри зарубіжної літератури

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри французької філології
Протокол № 1 від 28.08 2023р.

Завідувачка кафедри _____ (Мальвіна МАРІНАШВІЛІ)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри зарубіжної літератури
Протокол № 1 від 28.08 2023р.

Завідувачка кафедри _____ (Валентина СИЛАНТЬЄВА)

Погоджено із гарантом ОПІ «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» _____ (Олена КАРПЕНКО)

Погоджено із гарантом ОПІ «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька» _____ (Наталя ГОЛУБЕНКО)

Погоджено із гарантом ОПІ «Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська» _____ (Людмила ГРИНЬКО)

Погоджено із гарантом ОПІ «Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька» _____ (Маріанна КНЯЗЯН)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету романо-германської філології

Протокол № 1 від 29 серпня 2023р.

Голова НМК _____ (Олена ГРИГОРОВИЧ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри французької філології
Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри зарубіжної літератури
Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 2	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Обов'язкова дисципліна	
	Спеціальність 035 Філологія	Рік підготовки:	
		1-й	1-й
	Спеціалізації:	Семестр	
	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська	1-й	1-й
	035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька	Лекції	
	035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська	16 год.	8 год.
	035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька	Практичні, семінарські	
		14 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	78 год.
	Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)	Форма підсумкового контролю: Іспит	

* загальна кількість годин, які відводяться на викладання обов'язкової освітньої компоненти «Методика викладання іноземної мови і зарубіжної літератури у вищій школі» становить 90 годин, з яких 60 – «Методика викладання іноземної мови у вищій школі», 30 – «Методика викладання зарубіжної літератури у вищій школі».

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає в підготовці майбутніх професіоналів до діяльності, пов'язаній із забезпеченням ефективного викладання іноземних мов та зарубіжної літератури в закладах вищої освіти.

Завдання: сформувати у здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня теоретичні знання про методологію, інноваційні методи організації освітнього процесу, викладання іноземних мов і зарубіжної літератури в закладах вищої освіти, актуалізувати відповідні практичні вміння, здатність бути критичним та самокритичним, адаптуватися та діяти в новій ситуації, використовувати інформаційні й комунікаційні технології, осмислювати лінгвістику, літературу як полісистему.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей:**

а) інтегральної: здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

б) загальних (ЗК):

ЗК02. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК08. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК09. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

в) спеціальних (СК):

СК02. Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.

СК10. Здатність до організації освітнього процесу та викладання іноземних мов і зарубіжної літератури в закладах вищої освіти.

Програмні результати навчання:

ПР 04. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПР 05. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПР 08. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.

ПР 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПР 19. Здійснювати організацію освітнього процесу, висококваліфіковано викладати іноземні мови й зарубіжну літературу в закладах вищої освіти.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має

знати про методологічні, психологічні основи викладання іноземної мови та зарубіжної літератури в закладах вищої освіти, аудиторні та позааудиторні форми навчання іноземної мови та зарубіжної літератури; сучасні інформаційні й комунікаційні технології;

вміти: формувати з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій мовні знання, а також уміння в рецептивних й продуктивних усних та письмових видах мовленнєвої діяльності; організовувати та впроваджувати навчально-виховний процес у аспекті викладання іноземної мови та зарубіжної літератури в закладах вищої освіти; знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у

професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня; оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах професійно-педагогічної діяльності, що потребує застосування нових підходів та прогнозування; виявляти здатність бути критичним і самокритичним, оцінювати історичні надбання та новітні досягнення лінгвістики та літературознавства, доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. «Методика викладання іноземної мови у вищій школі»

Тема 1. Методологічні засади викладання іноземних мов

Теоретичні підходи до викладання ІМ: системний, антропоцентрований, проблемно-орієнтований. Історичні аспекти методики викладання іноземних мов у закладах вищої освіти (натуральний, прямий, аудіо-лінгвальний, аудіо-візуальний, сугестивний, комунікативний методи викладання іноземних мов). Сучасні вимоги до викладання іноземної мови в закладах вищої освіти крізь призму стандартів вищої освіти підготовки бакалавра філології, магістра філології. Вимоги виявляти здатність оцінювати історичні надбання та новітні досягнення лінгвістики та літературознавства. Організаційні засади викладання іноземної мови у розрізі освітньо-професійних програм, навчальних планів підготовки бакалавра філології, магістра філології. Вимоги до викладання теоретичних та практичних питань іноземної мови у робочих програмах обов'язкових, вибіркового освітніх компонентів. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання (рекомендації Ради Європи в їх політичному та освітньому контекстах).

Тема 2. Психологічні засади викладання іноземних мов у вищій школі

Психологічний базис інтеріоризації знань та вмінь здобувачами вищої освіти. Етапи формування знань та вмінь. Ознайомлення з мовним кодом. Автоматизація вмінь здобувачів вищої освіти. Активізація спонтанного мовлення студентів. Типи вправ: рецептивні, репродуктивні, продуктивні; види вправ: некомунікативні (мовні), умовно-комунікативні (умовно-мовленнєві), комунікативні (мовленнєві). Реалізація здатності майбутнього викладача іноземної мови бути критичним і самокритичним у ході викладання іноземної мови, ефективно взаємодіяти з іншими, адаптуватися та діяти в новій ситуації, динамічно актуалізувати та застосовувати поглиблені знання для вирішення професійних завдань.

Тема 3. Формування мовних знань та вмінь здобувачів вищої освіти

Диджиталізація у аспекті формування мовних знань у студентів. Формування артикуляційних умінь. Формування інтонаційних умінь. Формування граматичних умінь у здобувачів вищої освіти. Граматичний матеріал (активний граматичний мінімум, пасивний граматичний мінімум у студентів). Словниковий запас у здобувачів вищої освіти (реальний словник (активний словник, пасивний словник); потенціальний словник). Засоби семантизації іншомовних лексичних одиниць на заняттях з іноземної мови у вищій школі. Формування лексичних умінь здобувачів вищої освіти.

Тема 4. Навчання рецептивним видам мовленнєвої діяльності

Навчання аудіюванню. Використання інформаційно-комунікаційних технологій на дотекстовому, притекстовому, післятекстовому етапах. Вимоги задля ефективного аудіювання студентами тексту (виокремлювати та швидко фіксувати знайомі елементи в тексті; виявляти серед знайомих елементів значущі; поєднувати ці значущі елементи у смислове ціле; ігнорувати ті деталі тексту, котрі не заважають його розумінню в цілому; утримувати в пам'яті основний зміст тексту; критично ставитися до інформації в тексті та виявляти в ній особистісно значущий смисл). Навчання читанню. Етапи навчання читанню. Диджиталізація у ракурсі формування вмінь здобувачів вищої освіти в читанні. Дотекстовий (зняття мовних, смислових труднощів тексту; уведення студентів у проблему / контекст повідомлення / наукову галузь; формулювання цілей навчання), притекстовий (безпосереднє читання тексту), післятекстовий (обговорення теми, проблеми, часу, місця, персонажів (їхніх учинків, дій, особистісних характеристик), встановлення логічних зв'язків між різними фрагментами тексту, виокремлення та аналіз імпліцитно висловленої інформації).

Тема 5. Навчання продуктивним видам мовленнєвої діяльності

Навчання говорінню (діалогічному). Оволодіння здобувачами вищої освіти окремими діалогічними єдностями; конструкцією мікродіалогу; конструкціями діалогів різних стилів. Навчання говорінню (монологічному). Формування у студентів умінь поєднувати зразки мовлення в понадфразову єдність, висловлюватися на понадфразовому рівні на основі певної мовленнєвої ситуації, висловлюватися на текстовому рівні відповідно до різних мовленнєвих ситуацій та стилів. Навчання письму. Оволодіння здобувачами вищої освіти окремими зразками писемного мовлення; комбінуванням декількох зразків писемного мовлення; висловлюватися письмово відповідно до різної мети та стилю. Інформаційно-комунікаційні технології в закладах вищої освіти з метою ефективного формування вмінь в говорінні (діалогічному) й письмі.

Тема 6. Вимоги щодо ефективної організації викладання іноземних мов у закладах вищої освіти

Вимоги щодо формування вмінь у здобувачів вищої освіти оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах професійно-педагогічної діяльності, що потребує застосування нових підходів та прогнозування; доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються. Використання інформаційно-комунікаційних технологій на лекційних, семінарських, практичних заняттях, інновацій у навчанні іноземних мов (у тому числі у дистанційному режимі). Сучасний вітчизняний та зарубіжний інноваційний доробок організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти в ході вивчення ними іноземної мови. Проведення досліджень та здійснення інновацій у сфері методики навчання іноземної мови у вищій школі. Навчання через практики.

Змістовий модуль 2. «Методика викладання зарубіжної літератури у вищій школі»

Тема 7. Методологічні основи викладання літератури у закладі вищої освіти

Сучасна методика викладання зарубіжної літератури в системі гуманітарних наук. Основні засади викладання літератури у вищому закладі освіти. Методи дослідження художнього тексту. Організація навчання зарубіжної літератури. Інноватизація формування та актуалізації знань та вмінь здобувачів вищої освіти протягом лекційних та семінарських занять із зарубіжної літератури. Особливості організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти із зарубіжної літератури. Позааудиторне навчання студентів зарубіжної літератури.

Тема 8. Типи нестандартних занять із зарубіжної літератури.

Активізація здобувачів вищої освіти на занятті. Заняття – брейн-ринг, заняття – прес-конференція, заняття – рольова гра, заняття – вистава; інтегровані заняття: література – історія, література – філософія, література – географія тощо. Стимулювання, залучення технічних та художніх засобів.

Тема 9. Досвід дослідження твору в контексті сучасних літературознавчих та педагогічних дисциплін

Наукова термінологія дослідження тексту як основний інструментарій наукового аналізу. Основні види і форми міжлітературних взаємин. Автор і читач. Історико-функціональна модель тексту. Гендерні студії у літературознавстві. Наратологія. Сучасне літературознавство в системі гуманітарних наук. Методичні аспекти і проблеми викладання.

Тема 10. Основні методи дослідження літературного твору

Історико-генетичний, порівняльно-історичний, типологічний, стилістичний, історико-функціональний, соціально-структурний та текстологічний методи. Зв'язок методів дослідження художніх творів із соціально-історичними процесами в суспільстві. Ставлення критики та цензури до творів. Аналіз причин забуття чи нового прочитання твору. Новітні інтерпретації – успіхи та поразки. Дослідження літературознавчих категорій: поетика, жанр, історизм, типізація (дослідження трьох типів поняття «поетика»; книга Аристотеля «Мистецтво поетики» як перший досвід літературознавчого дослідження; основні риси історизму; роман про минуле та історичний роман – спільне та відмінне; типізація: романтична, реалістична, символістська тощо).

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Очна форма				Заочна форма			
	Всього	У тому числі			Всього	У тому числі		
		л	п	ср		л	п	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 1. «Методика викладання іноземної мови у вищій школі»								
Тема 1. Методологічні засади викладання іноземних мов	9	2	2	6	9	2		8
Тема 2. Психологічні засади викладання іноземних мов у вищій школі	7	2		4	5			4
Тема 3. Формування мовних знань та вмінь здобувачів вищої освіти	12	2	2	8	13			12
Тема 4. Навчання рецептивним видам мовленнєвої діяльності	10	2	2	6	9	2		8
Тема 5. Навчання продуктивним видам мовленнєвої діяльності	10	2	2	6	8	2		6
Тема 6. Вимоги щодо ефективної організації викладання іноземних мов у закладах вищої освіти	12	2	2	8	16		2	14
Разом за змістовим модулем 1	60	12	10	38	60	6	2	52
Змістовий модуль 2. «Методика викладання зарубіжної літератури у вищій школі»								
Тема 7. Методологічні основи викладання літератури у закладі вищої освіти	6	2	2	4	5	2		4
Тема 8. Типи нестандартних занять із зарубіжної літератури.	12			10	15			14
Тема 9. Досвід дослідження твору в контексті сучасних літературознавчих та педагогічних дисциплін	6	2	2	4	5		2	4
Тема 10. Основні методи дослідження літературного твору	6			4	5			4
Разом за змістовим модулем 2	30	4	4	22	30	2	2	26
Усього годин	90	16	14	60	90	8	4	78

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Очна форма	Заочна форма
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. «Методика викладання іноземної мови у вищій школі»			
1.	Тема 1. Методологічні засади викладання іноземних мов. Сучасні вимоги до викладання іноземної мови в закладах вищої освіти крізь призму стандартів вищої освіти підготовки бакалавра філології, магістра філології. Організаційні засади викладання іноземної мови у розрізі освітньо-професійних програм, навчальних планів підготовки бакалавра філології, магістра філології. Вимоги до викладання теоретичних та практичних питань іноземної мови у робочих програмах обов'язкових, вибіркових освітніх компонентів. Тема 2. Психологічні засади викладання іноземних мов у вищій школі. Інтеріоризація знань та вмінь здобувачами вищої освіти. Етапи формування знань та вмінь. Типи та види вправ. Реалізація здатності майбутнього викладача іноземної мови бути критичним і самокритичним у ході викладання іноземної мови, ефективно взаємодіяти з іншими, адаптуватися та діяти в новій ситуації, динамічно актуалізувати та застосовувати поглиблені знання для вирішення професійних завдань.	2	
2.	Тема 3. Формування мовних знань та вмінь здобувачів вищої освіти. Диджиталізація у формуванні мовних знань у студентів.	2	
3.	Тема 4. Навчання рецептивним видам мовленнєвої діяльності. Диджиталізація у викладанні іноземних мов у вищій школі у ракурсі формування вмінь здобувачів вищої освіти в аудіюванні й читанні.	2	
4.	Тема 5. Навчання продуктивним видам мовленнєвої діяльності. Інформаційно-комунікаційні технології в закладах вищої освіти з метою ефективного формування вмінь в говорінні (діалогічному й монологічному) й письмі	2	
5.	Тема 6. Вимоги щодо ефективної організації викладання іноземних мов у закладах вищої освіти. Вимоги щодо формування вмінь у здобувачів вищої освіти оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах професійно-педагогічної діяльності, що потребує застосування нових підходів та прогнозування; виявляти здатність оцінювати історичні надбання та новітні досягнення лінгвістики та літературознавства; доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються. Використання інформаційно-комунікаційних технологій на лекційних, семінарських, практичних заняттях, інновацій у навчанні іноземних мов (у тому числі в дистанційному режимі).	2	2
	Разом за змістовим модулем 1	10	2

1	2	3	4
Змістовий модуль 2. «Методика викладання зарубіжної літератури у вищій школі»			
6.	Тема 7. Методологічні основи викладання літератури у закладі вищої освіти. Тема 8. Типи нестандартних занять із зарубіжної літератури.	2	
7.	Тема 9. Досвід дослідження твору в контексті сучасних літературознавчих та педагогічних дисциплін. Тема 10. Основні методи дослідження літературного твору.	2	2
Разом за змістовим модулем 2		4	2
Усього		14	4

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

8. Самостійна робота

Очна форма

№ з/п	Назва теми / види завдань	Кількість годин
		Очна форма
1	2	3
Змістовий модуль 1. «Методика викладання іноземної мови у вищій школі»		
1.	Тема 1. Методологічні засади викладання іноземних мов / Підготовка до практичного заняття; індивідуальне завдання 1 «Відгук на освітньо-професійну програму підготовки бакалавра»; індивідуальне завдання 2 «Відгук на освітньо-професійну програму підготовки магістра філології».	6
2.	Тема 2. Психологічні засади викладання іноземних мов у вищій школі / Підготовка до практичного заняття; усна доповідь «Порівняльний аналіз методичних прийомів інтеріоризації знань та вмінь здобувачами вищої освіти».	4
3.	Тема 3. Формування мовних знань та вмінь здобувачів вищої освіти / Підготовка до практичного заняття; індивідуальне завдання 3 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти артикуляційних знань та вмінь»; індивідуальне завдання 4 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти лексичних знань та вмінь»; індивідуальне завдання 5 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти граматичних знань та вмінь».	8
4.	Тема 4. Навчання рецептивним видам мовленнєвої діяльності / Підготовка до практичного заняття; індивідуальне завдання 6 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти вмінь у аудіюванні»; індивідуальне завдання 7 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти вмінь у читанні».	6
5.	Тема 5. Навчання продуктивним видам мовленнєвої діяльності / Підготовка до практичного заняття; індивідуальне завдання 8 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти вмінь у говорінні»; індивідуальне завдання 9 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти вмінь у письмі».	6
6.	Тема 6. Вимоги щодо ефективної організації викладання іноземних мов у закладах вищої освіти / Підготовка до практичного заняття. Індивідуальне завдання 10 «План-конспект практичного заняття з основної іноземної мови для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня».	8
Разом за змістовим модулем 1		38

1	2	3
Змістовий модуль 2. «Методика викладання зарубіжної літератури у вищій школі»		
7.	Тема 7. Методологічні основи викладання літератури у закладі вищої освіти. Викладання зарубіжної літератури в контексті сучасних вимог / Доповідь та реферат.	4
8.	Тема 8. Типи нестандартних занять із зарубіжної літератури. Активізація здобувачів вищої освіти на занятті / Доповідь, творче завдання «Інтегровані заняття як важливий засіб активізації навчальної аудиторії».	10
9.	Тема 9. Досвід дослідження твору в контексті сучасних літературознавчих та педагогічних дисциплін. Термінологія як науковий інструментарій для дослідження літературного твору / Доповідь та реферат.	4
10.	Тема 10. Основні методи дослідження літературного твору. Основні види і форми міжлітературних взаємин. Порівняльно-історичний метод дослідження літературного твору / Доповідь та реферат.	4
Разом за змістовим модулем 2		22
Усього		60

Заочна форма

№ з/п	Назва теми / види завдань	Кількість годин
		Заочна форма
1	2	3
Змістовий модуль 1. «Методика викладання іноземної мови у вищій школі»		
1.	Тема 1. Методологічні засади викладання іноземних мов / Індивідуальне завдання 1 «Відгук на освітньо-професійну програму підготовки бакалавра»; індивідуальне завдання 2 «Відгук на освітньо-професійну програму підготовки магістра філології».	8
2.	Тема 2. Психологічні засади викладання іноземних мов у вищій школі / індивідуальне завдання 3 «Формування мовних знань та вмінь з використанням ІКТ».	4
3.	Тема 3. Формування мовних знань та вмінь здобувачів вищої освіти / індивідуальне завдання 4 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти артикуляційних знань та вмінь»; індивідуальне завдання 5 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти лексичних знань та вмінь»; індивідуальне завдання 6 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти граматичних знань та вмінь».	12
4.	Тема 4. Навчання рецептивним видам мовленнєвої діяльності / індивідуальне завдання 7 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти вмінь у аудіюванні»; індивідуальне завдання 8 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти вмінь у читанні».	8
5.	Тема 5. Навчання продуктивним видам мовленнєвої діяльності / індивідуальне завдання 9 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти вмінь у говорінні»; індивідуальне завдання 10 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти вмінь у письмі».	6
6.	Тема 6. Вимоги щодо ефективної організації викладання іноземних мов у закладах вищої освіти / Підготовка до практичного заняття. Індивідуальне завдання 11 «План-конспект практичного заняття з основної іноземної мови для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня».	14
Разом за змістовим модулем 1		52

1	2	3
Змістовий модуль 2. «Методика викладання зарубіжної літератури у вищій школі»		
	Тема 7. Методологічні основи викладання літератури у закладі вищої освіти. Викладання зарубіжної літератури в контексті сучасних вимог / Доповідь та реферат.	4
	Тема 8. Типи нестандартних занять із зарубіжної літератури. Активізація здобувачів вищої освіти на занятті / Доповідь, творче завдання «Інтегровані заняття як важливий засіб активізації навчальної аудиторії».	14
	Тема 9. Досвід дослідження твору в контексті сучасних літературознавчих та педагогічних дисциплін. Термінологія як науковий інструментарій для дослідження літературного твору / Доповідь та реферат.	4
	Тема 10. Основні методи дослідження літературного твору. Основні види і форми міжлітературних взаємин. Порівняльно-історичний метод дослідження літературного твору / Доповідь та реферат.	4
	Разом за змістовим модулем 2	26
	Усього	78

9. Методи навчання

Змістовий модуль 1. «Методика викладання іноземної мови у вищій школі»

Словесні: лекції, пояснення, дискусії.

Наочні: PowerPoint презентації.

Практичні: усні доповіді, самостійна підготовка до практичного заняття, індивідуальні завдання, які передбачають розробку з використанням інформаційно-комунікаційних технологій вправ, плану-конспекту практичного заняття, написання відгуків на ОПП.

Очне відділення

На самостійні завдання «Підготовка до практичного заняття», індивідуальне завдання 1 («Відгук на освітньо-професійну програму підготовки бакалавра»), індивідуальне завдання 2 («Відгук на освітньо-професійну програму підготовки магістра філології»), «Порівняльний аналіз методичних прийомів інтеріоризації знань та вмінь здобувачами вищої освіти», розробку системи вправ для формування різних видів мовних знань та вмінь у мовленнєвій діяльності відводиться по 2 години. На виконання індивідуального завдання 10 «План-конспект практичного заняття з основної іноземної мови для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня» передбачено 6 годин.

Індивідуальні завдання 3 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти артикуляційних знань та вмінь» (2 год.), 4 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти лексичних знань та вмінь» (2 год.), 5 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти граматичних знань та вмінь» (2 год.), 6 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти вмінь у аудіюванні» (2 год.), 7 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти вмінь у читанні» (2 год.), 8 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти вмінь у говорінні» (2 год.), 9 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти вмінь у письмі» (2 год.) передбачають такі дії студентів: розробити з використанням інформаційно-комунікаційних технологій та чітко систематизувати рецептивні, репродуктивні, продуктивні типи вправ та

некомунікативні, умовно-комунікативні, комунікативні види вправ.

Індивідуальне завдання 10 «План-конспект практичного заняття з основної іноземної мови для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня» орієнтує на розробку розгорнутого плану-конспекту навчання мови та мовленнєвої діяльності студентів відповідно до сучасних вимог.

Заочне відділення

На самостійні завдання з написання відгуків на освітньо-професійні програми, розробку системи вправ для формування різних видів мовних знань та вмінь у мовленнєвій діяльності, підготовку до практичного заняття відводиться по 4 години. На виконання індивідуального завдання 11 «План-конспект практичного заняття з основної іноземної мови для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня» передбачено 10 годин.

Індивідуальне завдання 1 «Відгук на освітньо-професійну програму підготовки бакалавра» (4 год.) передбачає такі дії студентів: проаналізувати актуальність, компоненти освітньо-професійної програми, логічність подання обов'язкових та вибіркових навчальних дисциплін, висловити зауваження, побажання, окреслити значущість цієї програми у професійному становленні здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Індивідуальне завдання 2 «Відгук на освітньо-професійну програму підготовки магістра філології» (4 год.) передбачає такі дії студентів: проаналізувати актуальність, компоненти освітньо-професійної програми, логічність подання обов'язкових та вибіркових навчальних дисциплін, висловити зауваження та побажання, окреслити значущість цієї програми у професійному становленні здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Індивідуальне завдання 3 «Формування мовних знань та вмінь з використанням ІКТ» (4 год.) націлює студентів на виконання таких дій: аналіз потенціалу різних ІКТ у формуванні мовних знань та вмінь студентів, характеристика найбільш ефективних.

Індивідуальні завдання 4 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти артикуляційних знань та вмінь» (4 год.), 5 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти лексичних знань та вмінь» (4 год.), 6 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти граматичних знань та вмінь» (4 год.), 7 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти вмінь у аудіюванні» (4 год.), 8 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти вмінь у читанні» (4 год.), 9 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти вмінь у говорінні» (2 год.), 10 «Система вправ з формування у здобувачів вищої освіти вмінь у письмі» (2 год.) передбачають такі дії студентів: розробити з використанням інформаційно-комунікаційних технологій та чітко систематизувати рецептивні, репродуктивні, продуктивні типи вправ та некомунікативні, умовно-комунікативні, комунікативні види вправ.

Індивідуальне завдання 11 «План-конспект практичного заняття з основної іноземної мови для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня» (10 год.) орієнтує на розробку розгорнутого плану-конспекту навчання мови та мовленнєвої діяльності студентів відповідно до сучасних вимог.

Змістовий модуль 2. «Методика викладання зарубіжної літератури у вищій школі»

Словесні: лекції, пояснення, дискусії; індивідуальна, групова, колективна роботи в аудиторії (team work); співбесіда.

Наочні: PowerPoint презентації.

Практичні: доповіді, реферати, творче завдання.

На доповіді та реферати відводиться по 2 години на очному та заочному відділеннях. На виконання творчого завдання «Інтегровані заняття як важливий засіб активізації навчальної аудиторії» передбачено 8 годин на очному відділенні та 12 годин – на заочному відділенні.

10. Форми контролю і методи оцінювання

Змістовий модуль 1. «Методика викладання іноземної мови у вищій школі»:

Поточний контроль: оцінювання усних відповідей під час практичних занять, усних доповідей, індивідуальних завдань, які передбачають розробку з використанням інформаційно-комунікаційних технологій вправ, плану-конспекту практичного заняття, написання відгуків на ОПП.

Змістовий модуль 2. «Методика викладання зарубіжної літератури у вищій школі»:

Поточний контроль: оцінювання доповідей, рефератів, творчого завдання.

Підсумковий контроль: усний іспит.

Критерії оцінювання письмових завдань (індивідуальне завдання, творче завдання, доповідь, реферат)

За системою ОНУ імені І.І.Мечникова	Оцінка ECTS	За національною шкалою	Визначення
1	2	3	4
90–100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти правильно, повно, системно виклав матеріал щодо проблеми, яка розглядається, виявляючи при цьому цінні творчі ідеї.
85–89	B	добре	Здобувач вищої освіти достатньо правильно, повно й системно виклав матеріал щодо проблеми, яка розглядається, виявляючи при цьому творчий підхід.
75–84	C		Здобувач вищої освіти припустився однієї-двох несуттєвих помилок, дотримуючись достатньої повноти, системності викладу матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.
70–74	D	задовільно	Здобувач вищої освіти припустився двох суттєвих помилок у поданні матеріалу щодо проблеми, яка розглядається, відповідь є недостатньо повною й систематизованою.
60–69	E		Здобувач вищої освіти припустився трьох та більше суттєвих помилок у поданні матеріалу щодо проблеми, яка розглядається, відповідь є недостатньо повною й систематизованою.
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти продемонстрував лише деякі елементи матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.

1	2	3	4
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти не виклав матеріалу щодо проблеми, яка розглядається.

Критерії оцінювання письмових завдань (відгук)

За системою ОНУ імені І.І.Мечникова	Оцінка ECTS	За національною шкалою	Визначення
1	2	3	4
90–100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти повно та ґрунтовно виклав аналіз актуальності, компонентів освітньо-професійної програми, логічності подання обов'язкових та вибіркових навчальних дисциплін, висловив цінні для покращення програми зауваження, побажання, аргументував значущість цієї програми у професійному становленні здобувача першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівня вищої освіти.
85–89	B	добре	Здобувач вищої освіти достатньо повно та ґрунтовно проаналізував компоненти освітньо-професійної програми і схарактеризував логічність подання обов'язкових та вибіркових навчальних дисциплін, обґрунтував зауваження, окреслив значущість цієї програми у професійному становленні здобувача першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівня вищої освіти.
75–84	C		Здобувач вищої освіти в цілому виклав аналіз деяких компонентів освітньо-професійної програми і схарактеризував логічність подання обов'язкових та вибіркових навчальних дисциплін, висловив доречні зауваження, частково окреслив значущість цієї програми у професійному становленні здобувача першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівня вищої освіти.
70–74	D	задовільно	Здобувач вищої освіти недостатньо повно та ґрунтовно виклав аналіз компонентів освітньо-професійної програми, як і логічності подання навчальних дисциплін, висловив один-два зауваження, не окреслив у достатньому обсязі значущість цієї програми у професійному становленні здобувача першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівня вищої освіти.
60–69	E		Здобувач вищої освіти проаналізував 3-4 компоненти освітньо-професійної програми, зупинився на констатації логічності подання навчальних дисциплін, висловив поверхові зауваження, відмітив значущість цієї програми у професійному становленні здобувача першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівня вищої освіти.

1	2	3	4
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти проаналізував 2-3 компоненти освітньо-професійної програми, не схарактеризував логічність подання обов'язкових та вибіркових навчальних дисциплін, не висловив ґрунтовні зауваження, не розуміє значущості цієї програми у професійному становленні здобувача першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівня вищої освіти.
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти проаналізував 1-2 компоненти освітньо-професійної програми, не звернув уваги на логічність подання обов'язкових та вибіркових навчальних дисциплін, не усвідомлює важливість оновлення програми, у зв'язку з чим не висловив зауважень, не окреслив значущість цієї програми у професійному становленні здобувача першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Критерії оцінювання усної відповіді на іспиті

За системою ОНУ імені І.І.Мечникова	Оцінка ECTS	За національною шкалою	Визначення
1	2	3	4
90–100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти повно та ґрунтовно засвоїв всі теми робочої програми з навчальної дисципліни, вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання з кожної теми поточного та підсумкового контролю.
85–89	B	добре	Здобувач вищої освіти недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі теми робочої програми навчальної дисципліни. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання з кожної теми поточного та підсумкового контролю в цілому.
75–84	C		Здобувач вищої освіти недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання з кожної теми поточного та підсумкового контролю виконав не в повному обсязі.

1	2	3	4
70–74	D	задовільно	Здобувач вищої освіти засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вмів вільно і самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, не виконав окремі завдання поточного контролю з кожної теми та підсумкового контролю.
60–69	E		Здобувач вищої освіти засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вмів достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі завдання з кожної теми поточного контролю в цілому.
1	2		4
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач вищої освіти не засвоїв більшості тем робочої програми, не вмів викласти зміст більшості основних питань з навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань з кожної теми, поточного та підсумкового контролю в цілому.
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач вищої освіти не засвоїв програму навчальної дисципліни, не вмів викласти зміст жодної теми навчальної дисципліни, не виконав завдань поточного контролю.

11. Питання для підсумкового контролю

Змістовий модуль 1. «Методика викладання іноземної мови у вищій школі»

1. Теоретичні підходи до викладання ІМ: системний, антропоцентричний, проблемно-орієнтований.
2. Сучасні вимоги до викладання іноземної мови в закладах вищої освіти крізь призму стандартів вищої освіти підготовки бакалавра філології, магістра філології.
3. Організаційні засади викладання іноземної мови у розрізі освітньо-професійних програм, навчальних планів підготовки бакалавра філології, магістра філології.
4. Вимоги до викладання теоретичних та практичних питань іноземної мови у робочих програмах обов'язкових, вибіркових освітніх компонентів.
5. Натуральний, прямий методи викладання іноземних мов.
6. Аудіо-лінгвальний, аудіо-візуальний методи викладання іноземних мов.
7. Сугестивний метод викладання іноземних мов.
8. Комунікативний метод викладання іноземних мов.
9. Психологічний базис інтеріоризації знань та вмінь здобувачами вищої освіти.
10. Етапи формування знань та вмінь.
11. Типи вправ.
12. Види вправ.
13. Формування артикуляційних умінь здобувачів вищої освіти.
14. Формування інтонаційних умінь здобувачів вищої освіти.
15. Формування граматичних умінь здобувачів вищої освіти.
16. Засоби семантизації іншомовних лексичних одиниць.
17. Формування лексичних умінь здобувачів вищої освіти.

18. Організація навчання аудіюванню.
19. Організація навчання діалогічному говорінню.
20. Організація навчання монологічному говорінню.
21. Організація навчання читанню.
22. Організація навчання письму.
23. Репрезентація теоретичної інформації на лекційних заняттях в умовах диджиталізації.
24. Формування та актуалізація знань та вмінь здобувачів вищої освіти на семінарських, практичних заняттях з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.
25. Інноватизація навчання іноземних мов у дистанційному режимі
26. Сучасний вітчизняний інноваційний доробок організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти в ході вивчення ними іноземної мови.
27. Зарубіжний досвід організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти в процесі оволодіння іноземною мовою.
28. Проведення досліджень та здійснення інновацій у сфері методики навчання іноземної мови у вищій школі.
29. Навчання через практики.
30. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання (рекомендації Ради Європи в їх політичному та освітньому контекстах).

Змістовий модуль 2. «Методика викладання зарубіжної літератури у вищій школі»

1. Основні методи дослідження художнього тексту.
2. Основні види і форми міжлітературних взаємин.
3. Історико-функціональний метод дослідження тексту.
4. Викладання зарубіжної літератури у контексті сучасних вимог.
5. Система організації навчання зарубіжної літератури в закладах вищої освіти України. Система оцінювання здобувачів вищої освіти із зарубіжної літератури.
6. Методи викладання літератури у вищій школі. Історико-генетичний та текстологічний методи.
7. Організація науково-дослідницької роботи здобувачів вищої освіти із зарубіжної літератури.
8. Перекладацький твір у контексті проблем національного літературного розвитку. Особливості дослідження.
9. Вчення про архетипи і колективне несвідоме.
10. Літературознавчі категорії: поезика, жанр, історизм, типізація як об'єкт дослідження.
11. Типи інтегрованих занять. Особливості побудови.
12. Типи нестандартних занять як творча майстерня викладача.
13. Соціально-структурний та системний методи дослідження художнього тексту.
14. Світові педагогічні школи: основні представники та теорії.
15. Дослідження художнього твору в контексті літературознавчих та педагогічних дисциплін.
16. Основні категорії педагогіки в аспекті викладання зарубіжної літератури: виховання, навчання, освіта та їх взаємозв'язок.
17. Принципи мультикультурності в навчальному процесі.

18. Використання інформаційних і комунікаційних технологій в процесі навчання зарубіжної літератури.

19. Основні методи організації самоосвіти із зарубіжної літератури в навчальному процесі.

20. Провідні педагогічні школи з методики викладання зарубіжної літератури Європи та України.

Приклад екзаменаційного білету:

1. Комунікативний метод викладання іноземних мов.
2. Використання інформаційних і комунікаційних технологій в процесі навчання зарубіжної літератури.

3. Розробити систему вправ з лексичних умінь здобувачів вищої освіти

12. Розподіл балів, які отримують студенти

У ході поточного контролю студент може отримати максимальну оцінку (100 балів) за кожен модуль змістових модулів. Відповідь під час іспиту теж оцінюється за 100-бальною шкалою. Загальна оцінка з навчальної дисципліни – це є середнє арифметичне суми балів за поточний контроль та підсумковий контроль за два змістових модулі.

Поточний контроль										Підсумковий контроль (іспит)	Загальна оцінка
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D		
60-69	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

Змістовий модуль 1. «Методика викладання іноземної мови у вищій школі»

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика викладання іноземної мови і зарубіжної літератури у вищій школі». Одеса : ОНУ, 2023. 21 с.

Силабус навчальної дисципліни «Методика викладання іноземної мови і зарубіжної літератури у вищій школі».

Князян М. О. Методика викладання іноземних мов у вищій школі: методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 035 Філологія. Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2023. 24 с.

Змістовий модуль 2. «Методика викладання зарубіжної літератури у вищій школі»

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика викладання іноземної мови і зарубіжної літератури у вищій школі». Одеса : ОНУ, 2023. 21 с.

Силабус навчальної дисципліни «Методика викладання іноземної мови і зарубіжної літератури у вищій школі».

Методичні рекомендації щодо самостійного вивчення дисципліни:

1. Романець В. М. Організація педагогічної практики з зарубіжної літератури на факультеті романо-германської філології. Одеса : ПолиПринт. 2016. 51 с. (Бібліотека кафедри зарубіжної літератури).

2. Романець В. М. Педагогічна майстерність викладача зарубіжної літератури як організатора процесу формування професійного світогляду студентів-філологів. Навчально-методичне видання. За авторською редакцією. Одеса : ФОП Бондаренко М. О. 2020. 47 с. (Бібліотека кафедри зарубіжної літератури).

14. Рекомендована література

Основна

Змістовий модуль 1. «Методика викладання іноземної мови у вищій школі»

1. Задорожна І. П. Організація самостійної роботи майбутніх учителів англійської мови з практичної мовної підготовки : монографія. Тернопіль : Вид-во ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2011. 414 с. (Бібліотека кафедри французької філології).

2. Тарнопольський О. Б., Кабанова М. Р. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі : підручник. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. 256 с.

3. Kniazian M., Khromchenko O., Sushchenko R. Development of Future Teachers' Project Competence to design Learning Process of GE, ESP, LSP. *The Journal of Teaching English for Specific and Academic Purposes*. 2021 : University of Niš, Republic of Serbia. Vol. 9, No 3. P. 495-504. <https://doi.org/10.22190/JTESAP2103495K>

Змістовий модуль 2. «Методика викладання зарубіжної літератури у вищій школі»

3. Романець В. М. Характеристика концептуальних підходів щодо організації світоглядної підготовки майбутнього викладача в умовах університетської педагогічної освіти. *Inwencja w edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych* : [monografia wieloautorska]. Siedlce, 2016. С. 274-286. (Бібліотека кафедри зарубіжної літератури).

4. Романець В. М. Шляхи активізації науково-дослідницької діяльності здобувачів

спеціальності 035 «Філологія». *Теоретико-методичні засади організації науково-дослідницької підготовки здобувачів вищої освіти*: колективна монографія. За ред. проф. Цокур О. С. Одеса : ФОРМ Бондаренко М. О. 2021. С. 35-45. (Бібліотека кафедри зарубіжної літератури).

Додаткова

Змістовий модуль 1. «Методика викладання іноземної мови у вищій школі»

1. Kniazain, M., Khromchenko, O. The ESP Lecturers' Self-Development Competence in Higher Educational Context. *The Journal of Teaching English for Specific and Academic Purposes*. 2019. Vol. 7 No 3. С. 385-393. doi.org/10.22190/JTESAP1903385K

2. Knyazyan, M., Mushynska, N. The Formation of Translators' Research Competence at the Universities of Ukraine. *The Journal of Teaching English for Specific and Academic Purposes*. 2019. Vol. 7, No 1. P. 85-94. (in English). <https://doi.org/10.22190/JTESAP1901085K>

Змістовий модуль 2. «Методика викладання зарубіжної літератури у вищій школі»

3. Александрова Г. О. Історія зарубіжної літератури. Античність : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Бердянськ, 2019. 193 с. (Бібліотека кафедри зарубіжної літератури).

4. Денисова Т. Н. Історія американської літератури. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2012. 487с. (Бібліотека кафедри зарубіжної літератури).

5. Ногачевська І. О. Психологічні умови розвитку розуміння художніх текстів у процесі підготовки студентів. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «ПереяславХмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»* : тематичний випуск «Проблеми емпіричних досліджень у психології». К. : Гнозис, 2014. Додаток 4. Вип. 31. С. 346-351. (Бібліотека кафедри зарубіжної літератури).

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека «УКРАЇНКА» <http://irbis-nbuv.gov.ua>
2. Електронна бібліотека дисертацій. <https://www.dissercat.com>
3. Наукова бібліотека ОНУ:
 - електронна бібліотека підручників: <http://lib.onu.edu.ua/elektronnaya-biblioteka-uchebnikov/>
 - навчальні та методичні матеріали: <http://lib.onu.edu.ua/rgf/>
4. Сайт бібліотеки ім. В. І. Вернадського. <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 035 «Філологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/06/25/035-filologiya-magistr.pdf>